

SUNCE

DIREKCIJA ZAGREB

GODIŠNJE IZVJEŠĆE UPRAVE

O POSLOVANJU I STANJU DRUŠTVA U 2009. GODINI

1. Ostvarenje osnovnih poslovnih ciljeva: osnovni poslovni cilj postavljen pred Upravu Društva kod vođenja poslova Društva u 2009. bio je maksimalno angažiranje svih potencijala Društva radi povećanja portfelja Društva u dijelu dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja, uz istovremeno zadržavanje postojećeg portfelja ostalih vrsta osiguranja, te zauzimanje leaderske pozicije u ugovaranju usluga dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja.

U izvještajnom razdoblju od 01.01.2009 do 31.12.2009. Sunce osiguranje d.d. ostvarilo je slijedeće rezultate:

Prema podacima sa tržišta osiguranja RH, Sunce osiguranje d.d. zadržalo je 13. mjesto između 27 osiguratelja u RH, sa zaračunatom bruto premijom od 180.802.023 kn, dok je za isto razdoblje 2008. iznosila 186.369.6462 kn.

U segmentu neživotnih osiguranja, Sunce je zadržalo 8. mjesto sa istim tržišnim udjelom od 2,61%, a na tržištu dobrovoljnih zdravstvenih osiguranja Sunce je još više učvrstilo svoju leadersku poziciju s tržišnim udjelom od 55,16 %. Zabilježen je blagi pad ukupnog DZO tržišta u RH (u 2009. DZO iznosio 217,5 mil.kn u odnosu na 2008. kada je iznosio 228,4 mil.kn). Sukladno tome, i Sunce je u 2009. godini realiziralo 120.032.965 kn premije DZO, dok je u istom razdoblju 2008. godine ta premija iznosila 125.577.457 kn, što je rezultiralo indeksom 09/08 od 95,58 %.

Usprkos manjoj premiji DZO na tržištu RH, primjetan je rast šteta (obavljenih zdravstvenih usluga) u 2009. za čak 14%, što govori o sve većem interesu građana za privatnim/dobrovoljnim zdravstvenim osiguranjem, pa samim tim i o potencijalu DZO, bez obzira na trenutne ekonomske okolnosti.

U tom smislu je tijekom 2009. ostvaren planirani cilj razvoja u 2009. (zadržavanje leaderske pozicije Sunca na tržištu DZO u RH, te razvijanje branda DZO).

2. Financijski pokazatelji i ostvareni rezultat – Ostvareni su sljedeći rezultati:

Ukupan prihod	202.911.452 kn
Ukupan rashod	185.627.779 kn
Ostvarena bruto dobit	17.283.674 kn
Aktiva/pasiva	364.203.434 kn
Ukupna ulaganja	254.582.167 kn
Tehničke pričuve	197.871.417 kn
Kapital i rezerve	121.581.600 kn

Ostvareni su ukupni prihodi od 202.911.452 kn, dok su naplaćeni prihodi ostvareni u visini 211.169.190 kn. najveći udio u ukupnim prihodima čine zarađena premija u iznosu od 176.599.522 što čini 83,63%. Prihodi

SUNCE

DIREKCIJA ZAGREB

od ulaganja čine 8,99%, dok e preostalih 7,38% odnosi na prihode od naknada, ostale osigurateljno tehničke prihode i ostale poslovne prihode.

Ukupni prihodi porasli su za 4,7% u odnosu na prethodnu godinu, dok su ukupni rashodi u odnosu na rashode prethodne godine porasli za 4,5 %. Stopa rasta rashoda je bila manja od stope rasta prihoda, što je u konačnici rezultiralo porastom ostvarene dobiti od 5,1% u odnosu na prethodnu godinu.

U strukturi rashoda najveći udio čine izdaci za osigurane slučajeve (s uključenom promjenom pričuva) u visini 133.714.294 kn ili 72%. U strukturi troškova šteta 98,1 mil kuna čine štete DZO-a koje bilježe porast u odnosu na prethodnu godinu za 14%, dok štete ostalih osiguranja iznose 35,5 mil. kuna i smanjene su za 10% u odnosu na prethodnu godinu.

Tehnički rezultat (omjer šteta i premije) se značajno poboljšao u 2009. na 58,63%, u odnosu na 2008. kada je tehnički rezultat iznosio 65,22%.

Ukupna bilančna masa je na dan 31.12.2009. godine iznosila cca 364,2 milijuna kuna i veća je za 5,9 mil kn nego godinu ranije. Na pozicijama Aktive najveći udio čine ulaganja sa 70%, zatim slijede potraživanja sa 15,2%, te materijalna imovina sa 11%, dok ostale stavke čine 3,6%. Učešće potraživanja u ukupnoj Aktivi zadržano je u istom omjeru kao i prethodne godine.

Struktura pasive je nije se značajno promijenila u odnosu na prethodnu godinu: tehničke pričuve čine 54% ukupne Pasive Društva, vlastiti kapital preko 33,3%, a sve ostale pozicije Pasive zajedno cca 12% ukupnog iznosa.

Društvo je u 2008. godini ostvarilo bruto dobit od preko 17,3 mil kuna, koja nakon oporezivanja iznosi 13,6 milijuna kuna i 5,1% je viša nego godinu ranije.

3. Osigurateljni pokazatelji – upućuju na dostatnost ili nedostatnost premije za pokriće izdataka s osnove osiguranja i za pokriće troškova provođenja osiguranja u promatranom razdoblju. Kombinirani razmjernost od 100 ukazuje da osiguratelj uspijeva iz premije osiguranja pokriti štete i troškove poslovanja, a prihodima iz uloženi sredstava pokrivali druge potencijalne rizike, formirati ostale rezerve i td.

Pokazatelj za 2009	Sunce osiguranje	Osiguratelji - RH
Razmjernost šteta	75,72	68,40
Razmjernost troškova	26,63	39,40
Kombinirani razmjernost	102,34	107,80

Kombinirani razmjernost za industriju osiguranja u RH unatrag nekoliko godina (od 2005 do 2009) kreće se od 108,3% do 107,8%, što ukazuje na nedostatnost premije za pokriće osigurateljni troškova i troškova za provođenje poslovanja u cijeloj industrijskoj grani.

Sunce osiguranje ima veći omjer šteta od granskog prosjeka, zbog visokih troškova provođenja dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja. Istovremeno, Društvo iskazuje značajno manji razmjernost troškova, što upućuje na efikasnu racionalizaciju troškova poslovanja, visoki koeficijent ekonomičnosti u raspolaganju materijalnim i ljudskim resursa Društva, te visoku efikasnost poslovnih procesa prilikom ostvarivanja prihoda.

SUNCE

DIREKCIJA ZAGREB

Navedeno je utjecalo da je kombinirani razmjer Društva od 102,34 značajno manji od granskog prosjeka.

4. Organizacijski, normativni i pravni poslovi

Tijekom 2009. došlo je do promjene članova Uprave i predsjednika Nadzornog odbora. U srpnju 2009. održana je Glavna skupština Društva, na kojoj je donesena odluka o izboru novog člana (predsjednika Nadzornog odbora Društva). Obavješćavanje nadzornog tijela i upis u sudski registar navedenih promjena obavljen je u roku i sukladno propisima.

Tijekom 2009. doneseni su novi interni propisi i pravilnici, te više normativnih akata i odluka, u skladu sa odredbama Zakona o osiguranju i pratećih podzakonskih akata.

5. Struktura zaposlenih - Na dan 31.12.2009. Društvo je zapošljavalo 129 djelatnika, od toga 91 djelatnik ili 70,5% na poslovima prodaje osiguranja. Na isti dan prethodne godine u Društvu je bilo je zaposleno ukupno 101 djelatnika od toga 62 djelatnika na poslovima prodaje osiguranja (61,4%). Vidljiv je značajan porast broja djelatnika u prodaji osiguranja i njihovog udjela u ukupnom broju zaposlenih (primljeno 28 novih djelatnika). Ovo je rezultat orijentacije Društva u smjeru jačanja u prodajnom dijelu, s ciljem jačanja i intenziviranja vlastite prodajne mreže u slijedećem razdoblju.

Fluktuacija radne snage javlja se pretežito kod zaposlenika koji rade u prodaji, što smatramo očekivanim efektom.

6. Organizacijska struktura Društva je nepromijenjena, te Društvo djeluje u RH sa sjedištem u Zagrebu i 5 podružnica: Zagreb, Split, Osijek, Zadar i Rijeka.

7. Izvješćavanje nadzornih tijela: Tijekom prošle godine Društvo je redovito izvješćavalo nadzorno tijelo Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih institucija sukladno Zakonu o osiguranju i pravilnicima Hanfe o svim relevantnim činjenicama i promjenama u društvu. Društvo je uredno odgovaralo na sve zahtjeve nadzornog tijela u smislu kontrole poslovanja i dostave podataka Društva, na koje nadzorno tijelo nije imalo primjedbi.

Tijekom 2009. obavljen je jedan neposredni nadzor od strane HANFE, a predmet nadzora je bio priznavanje i mjerenje te objavljivanje i prezentiranje financijskih ulaganja za poslovnu 2008. godinu i to ulaganja raspoloživih za prodaju i ulaganja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, te ulaganja imovine za pokriće tehničke pričuve u dionice kojima se trguje na organiziranom tržištu vrijednosnih papira u RH, u dionice kojima se ne trguje na organiziranom tržištu vrijednosnih papira ako je njihov izdavatelj pravna osoba sa sjedištem u RH te ulaganja u udjele trgovačkih društava sa sjedištem u RH.

Nadzorom nisu utvrđene nepravilnosti.

8. Događaji nakon datuma bilance: poslije datuma Bilance nisu nastali događaji koji bi značajnije mogli utjecati na poslovni rezultat 2009. godine.

9. Ciljevi razvoja u 2010. Uprava Društva očekuje zadržavanje leaderske pozicije SUNCE osiguranja d.d. na tržištu dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja u Republici Hrvatskoj, te razvijanja branda DZO, uz širenje ponude i razvijanje novih proizvoda u ovom segmentu.

10. Upravljanje rizicima - Društvo aktivno upravlja imovinom koristeći pristup koji stavlja u ravnotežu kvalitetu, diverzifikaciju, usklađivanje imovine i obveza, likvidnost i prinos od ulaganja. Cilj procesa investiranja je optimizacija prinosa od ulaganja poslije poreza, usklađenog za rizik i ukupnog prinosa usklađenog za rizik, uz upravljanje imovinom i obvezama na osnovi novčanih tokova temeljeno na dospijećima. Društvo utvrđuje i odobrava smjernice ulaganja i limite te nadzire proces upravljanja aktivom i pasivom. Dužna pažnja poklanja se i usklađenosti s pravilima koja su postavljena Zakonom o osiguranju.

SUNCE

DIREKCIJA ZAGREB

Društvo za svaki značajni osigurateljni proizvod donosi strategiju ulaganja koja se koristi kako bi se profitabilno financirale obveze uz prihvatljivi nivo rizika. Procjene korištene u utvrđivanju približnih iznosa i vremena plaćanja vlasnicima polica za obaveze iz ugovora o osiguranju redovno se pregledavaju.

Veći dio ovih procjena je subjektivne prirode i može utjecati na mogućnost Društva da ostvari ciljeve upravljanja aktivom i pasivom.

a) Tržišni rizik

Tržišni rizik uključuje tri vrste rizika:

- Valutni rizik – rizik da će se vrijednost financijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u tečajevima stranih valuta
- Rizik promjene fer vrijednosti uslijed promjene kamatnih stopa – rizik da će se vrijednost financijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u tržišnim kamatnim stopama.
- Cjenovni rizik – rizik da će se vrijednost financijskih instrumenata mijenjati zbog promjena cijena na tržištu, bez obzira jesu li te promjene uzrokovane faktorima koji se odnose specifično na taj instrument ili njegova izdavatelja ili faktorima koji se odnose na sve instrumente kojima se trguje na tržištu.

Tržišni rizik ne uključuje samo potencijalni gubitak već i potencijalni dobitak.

Društvo nije značajno izloženo riziku promjene tečaja kroz transakcije u stranim valutama, obzirom da su ugovori o osiguranju zaključeni u domicilnoj valuti, te se potraživanja iz ugovora kao i preuzete obveze isplate štete određuju također u domicilnoj valuti, bez vezanja za protuvrijednost EUR na datum transakcija. Društvo je valutnom riziku izloženo uglavnom kroz reosigurateljne ugovore, koji reguliraju prava i obveze reosiguratelja i osiguratelja u stranoj valuti. Izloženost valutnom riziku je kratkoročna, tj. rizik je prisutan u razdoblju od dana utvrđivanja obveze/potraživanja iz reosiguranja do dana plaćanja/naplate. Valuta u kojoj se ovaj rizik javlja je Euro.

Društvo smatra da izloženost valutnom riziku nije značajno izražena, a valutnim rizikom upravlja tako što nadzire razliku između potraživanja i obveza nominiranih u stranoj valuti ili uz valutnu klauzulu.

b) Fer vrijednost

Fer vrijednost predstavlja iznos za koji se neka imovina može zamijeniti ili obveza podmiriti po tržišnim uvjetima. Financijska imovina i obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka izraženi su po fer vrijednosti. Zajmovi i potraživanja izraženi su po amortiziranom trošku umanjenom za umanjene vrijednosti. Uprava vjeruje da se knjigovodstvena vrijednost ovih instrumenata ne razlikuje značajno od njihove fer vrijednosti pod pretpostavkom da će sva plaćanja po izloženostima čija vrijednost nije umanjena biti naplaćena kao što je ugovoreno i ne uzimajući u obzir ikakve buduće gubitke.

c) Rizik promjene cijena dionica

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjena tržišnih cijena, bez obzira jesu li promjene nastale kao rezultat faktora specifičnih za određeni papir ili njegova izdavatelja ili faktora koji utječu na sve instrumente kojima se trguje na tržištu.

Portfelj utrživih vlasničkih vrijednosnica Društva koje su u bilanci prikazane po fer vrijednosti dovode do izloženosti cjenovnom riziku. Cilj Društva je zaraditi kompetitivne prinose na način da ulaže u diversificiran portfelj vrijednosnica. Karakteristike portfelja redovito se analiziraju. Portfelj Društva sadrži vrijednosnice

SUNCE

DIREKCIJA ZAGREB

izdavatelja iz različitih industrijskih grana, a koncentracija bilo koje pojedinačne kompanije ili društva je ograničena parametrima koji su donijeti sukladno zakonskim zahtjevima.

d) Kreditni rizik

Ovaj rizik se definira kao potencijalni pad tržišne vrijednosti kao rezultat nepovoljnih promjena u sposobnosti dužnika da vrati dug. Najveću izloženost kreditnom riziku predstavlja knjigovodstvena vrijednost novca i novčanih ekvivalenata, depozita kod banaka, zajmova klijentima te potraživanja od osiguranja.

Društvo je donijelo kreditnu politiku i kontinuirano prati izloženost kreditnom riziku. Za sve osiguranike prati se kreditna sposobnost i prikupljaju se instrumenti osiguranja prije plaćanja po odobrenim kreditima ili njihovoj prolongaciji. Instrumenti osiguranja su u skladu s propisanim Zakonom o osiguranju.

e) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje kao rezultat financijskih aktivnosti Društva i upravljanja pozicijama. Ovaj rizik uključuje rizik nesposobnosti financiranja imovine u prikladnim rokovima i kamatama te rizik nesposobnosti likvidacije imovine po razumnoj cijeni i u prikladnom vremenskom razdoblju.

Društvo ima portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti, čime osigurava kontinuirano poslovanje i udovoljava zakonskim zahtjevima.

11) Rizik osiguranja

Društvo je izloženo aktuarskom riziku i riziku pribave koji proizlaze iz ponude proizvoda svih neživotnih osiguranja.

Rizik osiguranja se odnosi na neizvjesnost poslova osiguranja. Najznačajnije komponente rizika osiguranja su premijski rizik i rizik pričuva. Oni se odnose na adekvatnost premijskih tarifa i adekvatnost pričuva u odnosu na obveze iz osiguranja i kapitalnu osnovu.

Premijski rizik je prisutan u trenutku izdavanja police prije nego što se dogodi osigurani slučaj. Postoji rizik da će troškovi i štete koji će nastati biti veći od primljenih premija. Rizik pričuva predstavlja rizik da je apsolutni nivo tehničkih pričuva krivo procijenjen ili da će stvarne štete varirati oko statističke srednje vrijednosti.

Rizik pribave neživota također uključuje rizik katastrofe, koji proizlazi iz izvanrednih događaja koji nisu u dovoljnoj mjeri pokriveni premijskim rizikom ili rizikom pričuva.

a) Upravljanje rizicima osiguranja: Društvo upravlja rizikom osiguranja kroz limite pribave, procedure odobravanja transakcija koje uključuju nove proizvode ili koje prelaze zadane limite, tarifiranje, dizajn proizvoda i upravljanje reosiguranjem.

Strategija pribave teži različitosti koja će osigurati uravnotežen portfelj i bazira se na velikom portfelju sličnih rizika tijekom više godina što smanjuje varijabilnost rezultata.

Društvo reosigurava dio rizika koje pribavlja kako bi kontroliralo izloženost gubicima i zaštitila kapitalnu osnovu.

b) Koncentracija rizika osiguranja: Ključni aspekt rizika osiguranja kojem je Društvo izloženo je stupanj koncentracije rizika osiguranja koji određuje stupanj do koga određeni događaj ili serija događaja mogu

SUNCE

DIREKCIJA ZAGREB

utjecati na obveze Društva. Važan aspekt koncentracije rizika osiguranja je da može proizaći iz akumulacije rizika kroz različite vrste osiguranja.

Koncentracija rizika može proizaći iz rijetkih događaja s velikim posljedicama kao što su prirodne katastrofe, u situacijama kada je Društvo izloženo neočekivanim promjenama u trendovima, na primjer, značajni sudski ili regulatorni rizici mogu prouzrokovati velike pojedinačne gubitke, ili imati značajan utjecaj na veliki broj ugovora.

c) Neživotno osiguranje: U poslovima osiguranja neživota, Društvo vjeruje da nema značajnih izloženosti prema bilo kojoj skupini osiguranika prema društvenim, profesionalnim, generacijskim ili sličnim kriterijima.

d) Najveća vjerojatnost značajnih gubitaka proizlazi iz katastrofalnih događaja, kao što su poplave, oluje ili oštećenja usred potresa. Tehnike i pretpostavke koje Društvo koristi za izračun ovih rizika uključuju:

- Procjena najvećeg mogućeg gubitka
- Reosiguranje viška štete

Na datum bilance se formira pričuva za procijenjeni konačni trošak podmirenja svih nastalih šteta koje proizlaze iz događaja nastalih do toga datuma, bilo da su prijavljene ili ne, skupa s odgovarajućim troškovima obrade šteta, umanjeno za već isplaćene iznose.

Obveza za prijavljene, a nelikvidirane štete je procijenjena posebno za svaku pojedinačnu štetu uzevši u obzir okolnosti, dostupne informacije od procjenitelja i povijesne dokaze o iznosima sličnih šteta. Pojedinačne štete se redovno pregledavaju i rezerva se redovno ažurira kada se pojave nove informacije.

Procjena pričuve za nastale, a neprijavljene štete (IBNR) je općenito podložna većem stupnju neizvjesnosti nego pričuva za prijavljene štete. IBNR pričuvu pretežno procjenjuju aktuari Društva koristeći statističke metode koje propisuje HANFA.

U mjeri u kojoj ove metode koriste povijesni razvoj šteta, pretpostavlja se da će povijesni uzorak razvoja šteta ponoviti i u budućnosti. Postoje razlozi zašto ovo možda neće biti slučaj, koji su u mjeri u kojoj se ne mogu utvrditi, uzeti u obzir na način da su metode procjene modificirane. Takvi razlozi uključuju ekonomske, pravne, političke i društvene trendove (koji uzrokuju različiti nivo inflacije u odnosu na očekivani).

e) Osjetljivost na promjene u značajnim vrijablama: U neživotnom osiguranju varijable koje bi imale najveći utjecaj na osigurateljne obveze odnose se na kolebanje troškova polica, te regulatorne, sudske, političke, ekonomske i socijalne trendove. Uprava vjeruje da nije praktično kvantificirati osjetljivost pričuva za poslove osiguranja neživota na promjene u svim vrijablama.

f) Odredbe i uvjeti ugovora o osiguranju koji imaju značajan utjecaj na iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova: Društvo nudi različite vrste neživotnih osiguranja, uglavnom dobrovoljno zdravstveno osiguranje, osiguranje motornih vozila i imovine. Ugovori mogu biti zaključeni na fiksni period od godinu dana ili na trajnoj osnovi s tim da svaka strana ima opciju otkaza. Društvo stoga ima mogućnost procjene cijene rizika u intervalima koji nisu duži od godine dana. Također ima mogućnost nametanja umanjenja premije kao i odbijanja šteta koje proizlaze iz prijevara.

Buduće štete osiguranja su glavni izvor neizvjesnosti koji utječe na iznos i vrijeme budućih novčanih tokova.

Iznos plaćen po pojedinoj šteti je ograničen osiguranom svotom koja je utvrđena u polici osiguranja.

SUNCE

DIREKCIJA ZAGREB

Ostali značajni izvori neizvjesnosti vezani za neživotna osiguranja proizlaze iz regulative koja daje pravo vlasnicima polica osiguranja da prijave štetu prije stupanja na snagu zastare, koja nastupa 3 godine od saznanja osiguranika za štetu, ali ne kasnije od 5 godina od početka godine, nakon godine nastanka štete.

12) Primjena Kodeksa korporativnog upravljanja: Društvo primjenjuje odredbe Kodeksa korporativnog upravljanja izrađenog od strane Zagrebačke burze i Hanfe, osim nekih odredaba za koje smatra da ne narušavaju visoku razinu transparentnosti poslovanja Društva, te da neće značajno utjecati na sadašnje i potencijalne investitore prilikom donošenja njihovih investicijskih odluka.

U Zagrebu, 31.03.2010.

Uprava Društva

Predsjednica Uprave
Ivana Bratanić

Članica Uprave
Nikica Mia Vukšić

